

נתיבי האש

ביטאון חיילי חטיבה 600 ומפקדיה לדורותיהם גליון מס' 14 חנוכה תשע"ג

תודה לכל מי שסייע
להפקה המחודשת של
הבטאון
חג אורים שמח!!
עופר עידן
idan.ofer@gmail.com

תודה

לאחר שראינו את התיקונים שנעשו במיצג יום הכיפורים, ראוי להודות לכל אלה שעסקו במלאכת התיקון בכל התפקידים, בכל הרמות והמסגרות.

בדיעבד, שלוש שנות המאבק היו מיותרות. לצד הכאבים הטבעיים שאנו נושאים מאז המלחמה, נולדו כאבים אחרים שמקומם לא יכירם בין חברים. כולנו מקווים שהעשייה המשותפת תשכיח את המשקע המר של הויכוח בדרך לתיקון. הלוואי ולא היה צורך בו.

מאחר שחברים ביקשו וחלק גם כתבו, אני שמח לחדש את הפעתו של הבטאון. כולם מוזמנים לשלוח חומר כרצונם. פרט לעריכה מינימאלית – במידת הדרוש בלבד - חומר שיגיע גם יפורסם.

מבוקשים לעדות

שני אנשי צוות שנפצעו בפלוגה כ' בהסתערות על טלביזיה ב- 9.10.1973 אחר הצהריים:

נחמיה אליעזר וששון יצחק.
בטנק הזה נהרג אברהם יצחק. הטנק וההרוג נגרו על ידי טנקים מהפלוגה של עידו מור.

מנחם בן שלום – נחצ'ה

בנוסף, מבוקשת עדות אישית של כל אלה שהשתתפו בפינוי הצנחנים בטרטור 42 לצורך הצלבת עדויות. תודה.

עופר עידן

העברת הלפידים

השנה הארבעים כבר כאן, בלי שהרגשנו. וכאילו רק אתמול התרחשו הדברים. נס החטיבה הישנה והטובה חזר בסוכות לכהן בחטיבה שקיבלה על עצמה גם את שמנו. גם התג חזר. רבים התרגשו למראה הטקס והמצעד הסמליים והחשובים. הורים שכולים רבים הלכו לעולמם ומקומם נפקד בינינו. במקומם התייצבו ילדי חללים ונכדיהם. לפיד הזכרון מופקד בידיהם. תמצית המהדורה כפי שכתבו חברים להלן.

יש חברים שעדיין מתקשים להתייצב לטקס השנתי. לא רק מסיבות גאוגרפיות. הלב הפצוע עדיין מנסה להגליז מארועי אוקטובר 1973 ולא תמיד בהצלחה. אחד הלוחמים סיפר לי, שבועיים לאחר הטקס, כי החל בהליכי תביעה והכרה במשרד הבטחון, עם הלם קרב. כמה עצוב שרק עתה קצות העצבים מגיעים לסף יכולת הסבל ולהתפרקות. לא יאומן. שיצלח ושיהיה בריא. האם הוא האחרון???

הרהורים לאחר העצרת

יונה קיטאי-כהן*

בחול המועד סוכות, השתתפתי בעצרת הזיכרון השנתית לחללי חטיבה 600 לדורותיה. מרביתם נפלו במלחמת יום הכיפורים בחזית הדרום. קשה היה שלא להתרשם השנה מהעדרם המוחלט של ההורים. הדור הזה הלך לעולמו, ובחזית השכול עומדים עתה כל השאר – יתומים, אלמנות, אחים. רבות דובר בעצרת על שימור זיכרון הבנים ושימור מורשת הקרב. בשבתי מול האנדרטה לצד לוחמי הקרבות המרים ההם, בני שישים ושבעים היום, חלפה במוחי המחשבה ששני שינויים מרכזיים עומדים לפתחנו. האחד – אנו עומדים עתה בחזית השכול – אחים, אלמנות, יתומים. הזיכרון הנוטה להיטשטש עם השנים, מוטל עלינו. לזכור את הנופלים, ועימם את ההורים שנשאו את הזיכרון והכאב עד אחרון ימיהם. אבל הזיכרון הוא אישי ופרטי ואילו המורשת היא קולקטיבית. נדמה לי כי בחלוף כמעט 40 שנה למלחמת יום הכיפורים הגיעה העת שאנו המשפחות השכולות נטו את הכף מעיסוק במורשת הקרב לעיסוק במורשת השלום. רבות דובר בה במורשת הקרב שהותירו הנופלים, לקחים חשובים נלמדו ומיושמים ע"י לוחמי חטיבה 600 הנוכחית, כך למדנו בעצרת מפי מפקד החטיבה ומפקד האוגדה. זהו תפקידו של הצבא. תפקידם של כל השאר והמשפחות השכולות בכלל זה, לבנות, להשריש, לפתח ולשמר את מורשת השלום.

מהו שלום? איך משיגים אותו? איך מטפחים אותו? איך משמרים אותו? נדמה כי בכל השאלות הללו לא הרבינו לעסוק בעשרות השנים שחלפו מאז המלחמה. היה לנו נוח לחסות בצל סיפורי הגבורה והמסירות, להפליג ולספר בהם, בחזקת שימור מורשת הקרב. את אלה נשאיר לצבא. מורשת השלום מוטלת על כתפיהם של כל השאר – מדינאים, נושאי משרות רמות וזוטרות בחברה ובכלכלה, סטודנטים, תלמידי בתי ספר ובני המשפחות השכולות. עלינו להפוך אותה ליעד הבא, למען עצמנו ולמען בני הנופלים ונכדיהם.

*ד"ר קיטאי היא אחותו של אילן קיטאי ז"ל שנפל בחווה הסינית ביום 20.10.1973. בצילום למעלה – יונה בטקס בסוכות תשע"ב.

שמי יודפת ירון, בת לטרן דוד גלזר שנפל במלחמת יום כיפור בתאריך 21-10-1973. נולדתי בטירת צבי וכשהייתי בת שנה וחצי נפל אבי במלחמה.

אבי שירת בגדוד השריון 410 בחטיבה 600 ופיקד על פלוגת החרמ"ש. הוא נהרג בגדה המזרחית של תעלת סואץ כשהוביל את הפלוגה שטיהרה את השטח לגדוד טנקים שנע בעקבותיה ונפל תוך כדי הסתערות על גבעה [מיסור] שבה התבצרו חיילים מצרים. הוא היה בן 25 במותו.

בעקבות הקרב קיבל אבי את עיטור המופת. הממליצים להענקת אות המופת לאבי ספרו לנו שהחלטה לעטר אותו באות היתה גם בגלל תפקודו במלחמה, אך גם ובעיקר בגלל האדם שהיה עד המלחמה.

למדתי שהמשפחה הייתה בראש מעייניו ושהקשר שלו איתי ועם אימי היה החשוב לו מכל. דוד, אבי, היה טיפוס של מנהיג. אחראי, מוביל, איש ישר, כן ועדין נפש. ידע לשלב הנאות וספורט יחד עם חריצות ושקדנות בחייו הפרטיים, בלימודיו, בעבודה ובצבא. אהב את הקיבוץ והרגיש מחוייבות למדינה שבה הוא חי עד כדי הקרבת חייו. גדלתי לתוך מציאות שאין בה אבא, אך אני מרגישה שהשייכות החזקה שהייתה לאבי אלי ואל המשפחה מקרינה על חיי עד היום ושהקשר שיש לי עם ילדיי ועם משפחתי מעניק לי חום וביטחון ומחזק אותי תמיד.

כיום, אני גרה בנתניה, נשואה לדוד ירון בן קיבוץ עין השופט ואמא לעומר, גלי ואורי הנהדרים. כנציגת הדור הצעיר אני חושבת ומאמינה שחשוב מאוד לחזק את זיכרון הנופלים לדור ההמשך.

אנו, הדור הצעיר שחלקנו לא זכה כלל להכיר את היקרים לנו שנפלו בקרב, חוינו את החיים ללא דמותם, ללא תמיכתם וללא עזרתם. רק הסיפורים והזיכרונות הם אלו שהשפיעו על המשך חיינו.

יש לנו, הדור הצעיר, הדור הממשיך, תפקיד חשוב להמשיך ולשמר את זיכרון הנופלים, לקחת אחריות על ההנצחה, לזכור את האובדן והשכול ולאפשר להם ללוות את הדורות הבאים.

חברי העמותה ואנשים רבים ונוספים לימדו אותנו כיצד לזכור ולא לשכוח, כיצד לחיות ואיך להמשיך עם החסר. מי ייתן ונצליח לעמוד במשימה חשובה זו, מי ייתן ונצליח, אנו דור ההמשך, לשלב זרועות ולהרים את הכפפה הרכה, אך הכל כך משמעותית עבורנו ועבור משפחותינו.

ברצוני לנצל את הבמה המכובדת שניתנה לי ולקרוא לבני ובנות דור ההמשך של חטיבה 600 ליצור קשר, לרקום רעיונות, להטות כתף, להושיט יד ולהעביר בהדרגה אלינו את תהליך ההנצחה של יקירינו.

תודה

הטקס

שתי תמונות נוספות מטקס החלפת ניסי החטיבה מובאות כאן. באחת נראה טוביה רביב סוקר את המסדר, בעת החלפת תגי החטיבה למשתתפי המסדר כאשר מאחוריו צועד הרצל רבה, יו"ר העמותה "נתיבי האש".

בתמונה השניה – המסדר צועד לאחר הטקס כאשר על הכתפיים כבר נראה התג החדש-ישן.

למרות שמדובר בפעולה סמלית ורשמית בלבד, רבים התרגשו מן המעמד. בסופו של דבר, תג זה מייצג את המחיר הגבוה ביותר ששילמה חטיבת מילואים במלחמת יום הכיפורים. 119 מחברינו.

כנס היסטורי

באוקטובר האחרון, נחמה בריל [בר כוכבא] הזכירה לי את הכנס החטיבתי שקיימנו בחודש מאי 1974, מייד אחר שחרורנו מן המלחמה ההיא. מצאתי בארכיוני הפרטי את ההזמנה שנשלחה אלינו לארוע המיוחד שהתקיים באצטדיון הכדורסל ביד אליהו. לפניכם:

פגישה מרגשת

במוצאי שבת, 20.10.12, ערב יום נפילתו של דוד, הפגשנו את חברי צוות הזחל"ם של דוד עם מרים גלזר, אמא של דוד ז"ל.

הגיעו למפגש בטירת צבי - דוד עובדיה מפתח תקוה, משה אלמוג מבאר שבע ומשה נחום ממבשרת. נכון, כמובן, גם האח והאחות של דוד וכולנו, ילדים ונכדים.

מרים, אמא של דוד, הייתה עד למפגש במתח וחרדה גדולה אך כשהצוות הגיע, נפלו כל החומות, החשש והמרחק נעלמו כלא היו והשיחה זרמה בגילוי לב, בקירבה מופלאה ובתחושת משפחתיות חמה.

אני מצרפת תמונה מהמפגש, בה רואים את אמא של דוד ואת שלושת חברי הצוות.

היה לנו קשה להיפרד מהם.... כשהם עמדו בדלת כדי ללכת, חיבקנו אותם בחום ובאהבה רבה. כעת הם מסמלים עבורנו את השריד האחרון מדוד.

ריקי גלזר

צו קריאה - זוגי

מס' אישי	דרגה	שם משפחה	קט' פרטי	יח' משנה
2053056	קצין	קריאה	4	6
1. בהתאם להוראה מספדי. עליך להתייצב ביום 19.5.74 בשעה 20.00 במקום היכל הספורט, יד-אליהו				
למטרה כנס חטיבה				
לחקיפה כנדרש.				
2. עליך להביא אתך את בת זוגך ומצב רוח מרומם.				
3. צו זה מבטל את כל עיסוקיך בערב זה. * ראה תחבורה				
4. עם קבלת צו זה עליך להודיע לשכניך על יציאתך לכנס החטיבה.				
5. הערות: הכנס כולל: -				
* טקס זכרון לחללינו במלחמת יום הכיפורים.				
* תכנית אמנותית.				
* משחק מיני-כדורגל בין נבחרת החטיבה לבין מכבי ת"א.				

* תחבורה:

איזור הצפון: חיפה, מהאיצטדיון בקרית אליעזר, בשעה 18.00.
 איזור המרכז: ירושלים, מבניני האומה, בשעה 18.30.
 איזור הדרום: באר-שבע, מרחבת בית העירייה, בשעה 18.00.
 הסעות מובטחות למקום ומגורים בתום הכנס!! (מלבד גוש דן).

אישור קבלת צו-קריאה

הנני מאשר את קבלת צו הקריאה שסמפרו הסידורי

כספר הסידורי של אישור זה

_____ תאריך _____ חתימה

קורסי מדריכי קשר 1-1970

אחד מחיילי החטיבה ביקש ואני נענה ברצון.

מכיוון שבין מדריכי מדור הקשר בבית הספר לשריון היו גם חיילים רבים בחטיבה 600, ייתכן שמישהו נוסף ירצה לקבל עותק איכותי מן הצילומים.

בין המדריכים הרבים במדור קשר היו גם חללים בחטיבתנו. לא תתקשו לזהות. שתי התמונות של שני המחזורים בהמשך המהדורה להלן.

אינונו

רבים מלוחמי חטיבה 600 שרתו
כמדריכים בבית הספר לשריון.
כל אנשי החטיבה הלוחמים עברו
שם. כולם הכירו אותו: הרס"ר
יעקב עשהאל. בסוכות תשע"ג
הלך לעולמו בשיבה טובה.
קצינים וחיילים התייצבו ללוותו
בדרכו האחרונה והגיעו מכל
רחבי הארץ.

לזכרו!

קורס מדריכי קשר

תובת אדר תשל"ל

מחזור דצמבר פברואר 1970

רס"ג אבידור מד"ר
 אל"מ מ. צפורי מפקד בית-הספר
 סא"ל א. קרו ס/מפקד בית-הספר
 סג"מ ג. ארדי מפקד מ. פסטורנק מש"ק הדרכה
 סג"מ כ. נהר מפקד מדור
 סג"ן ש. סטורוב סג"ן מ. שויר-מקדחוקרס
 י. קמחי
 א. לקח
 ש. מלשטין
 ח. שפירא
 מ. סלומן
 ש. רוזמן
 ז. גולדמן
 ש. ארדן
 י. מייל
 א. וינשמן
 ע. עידן
 י. אבני
 א. ששון
 רס"ר י. עשהאל רס"ר בית-הספר
 מ. טל
 ג. בריזון
 מ. סלטון
 ר. ברין
 מ. פרקש
 ח. רזמביש
 ר. לוי
 מ. מטוס
 י. כהן

קורס מדריכי קשר

ניסן תמוז תשל"א

מחזור אפריל יולי 1971

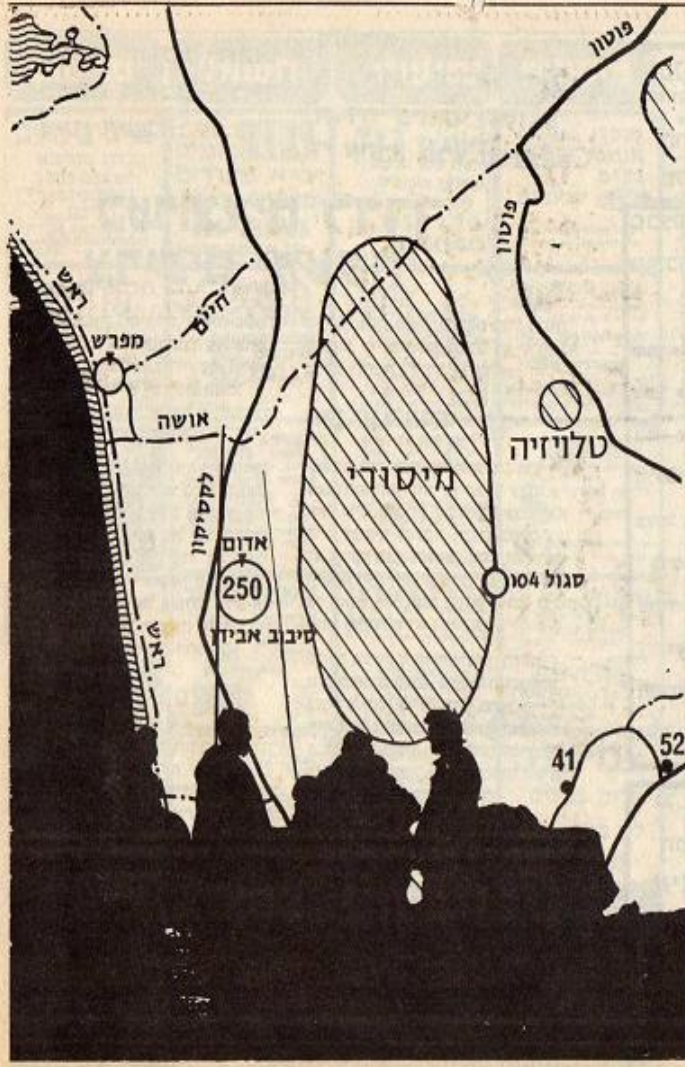
ד. באום
 י. בזרנו
 צ. ברלינו
 ש. ברכה
 ש. זולברג
 א. להד
 ג. גור-אריה
 נ. נחמה
 ז. סופר
 א. צונסקי
 י. לוי
 ה. כוכב
 מ. בנוטנע
 ט. ליבוויץ
 א. דיגי
 מ. שרמן
 פ. זמיר
 ד. קאופמן
 א. וילנזון
 א. פרלמן
 א. שור
 מ. שרעבי
 י. נורי
 ג. מירון
 א. כהן
 ג. זילברג
 י. קריב
 ד. באר
 מ. צפורי
 סא"ל ד. ישראלי מד"ר
 סא"ל ע. רדיאן ס/מפקד ביה"ס
 סג"מ י. כהן רבט ג. בהזון סג"ן מ. נגר ס/מפקד מדור
 סג"מ ד. באומר מפקד הקורס
 סג"מ א. וייסבלט מפקד מדור
 סג"ל י. קמחי רס"ל הקורס
 רס"ר י. עשהאל רס"ר ביה"ס
 סמל י. מייך
 סמל ע. עידן סמל י. מייל
 סמל א. וינשמן רס"ל המדור
 סמל ג. רביץ סג"ן מ. נגר ס/מפקד מדור
 רס"ל המדור

"לילה בהיר ויפה, המגיד מוביל שיירה של קפה..."

כך ממש בקע קולו של אמנון מקיבוץ גת, ממכשירי הקשר בשעות הקטנות של הלילה, אי שם בוגב. חיילי מילואים צעירים, שאך זה סיימו את שרותם הסדיר, זומנו להקים את גדוד 410 (לשעבר). שמציין השבוע עשרים שנה להקמתו, אי שם בדרך לירושלים. היינו נערים זמן קצר לפני כן, מרביתנו בילינו את שירותנו הסדיר לאורך קו סואץ בשנות התשעה, מי כחילים ומי אחר כך כמפקדים.

הזמן הקצר שחלף בין שחרורנו לאימון ההקמה היה תוצאה של ציוד חריש שהגיע לצה"ל והיה צורך דחוף לאישר ולהכשירו לבאות ואלו אמנם לא אחרו לכו. ידענו כי חוף פחות משנה עלינו להתייצב שוב לאימון מיוחד נוסף, בחודש נובמבר 73, ב'6 לאוקי טובר הופתענו כולנו ואת "האימון" עשינו תחת אש ללא כל "חזרה" במלחמת יום הכיפורים. מאה וחמישים ימי המילואים של המלחמה הנוראה ההיא, התירו אותנו המומים, רבים מחברנו נפלו ורבים עוד יותר נפצעו. מעטים גם נפלו בשבי וחזרו אלינו, להמשך שרות המילואים, כאשר הכירונו והתוודו מלכדים את שורות הנותרים. החזרה לנסיס המוצא, על חזלים, לוחה ברימתי עשן צבעוניים וקול נפץ חזים של שמחת השבים הביתה.

המלחמה היא נסתית, החזרו את הכלים לבסיס, ובמשך ימים ולילות הכשרנו אותם לאחסנה ממושכת. אחר מערכי "הסיים" לווה בארחת חגיגת שבסיומה מצאו עצמם החיילים רוקדים זה עם זה בחדר האוכל, כאשר הקצינים ואמנון בראשם, נשואים על כתפיהם. כך גוי שהיה בנהיגה וכה לחלץ ממנו יכול, כנראה להבין, את פשרה של אותה שמחה מוגרה בכנדי העבודה המיוזעים, לצליל חומורת "יוונית" מכאר שבע. עשרים שנה, חצי חיים, למרביתנו ילדים בגיל היכון ולקראת גיוס. למענם ולמען עצמנו, עלינו לזכור את חבירינו שלא הגיעו לחגיגות העשרים ולעולם לא ישתתפו בכל חגיגה אודות. אבל בזכותם אנו חוננים ומגדלים את ילדינו בתורה ומתוך הכרה עמוקה. עופר עידן

עשרים שנה כפול שתיים

שני הפרסומים בעמוד זה נעשו לפני עשרים שנה. קשה להאמין איך הזמן טס ללא רחמים.

מאז הפרסומים הללו, האנדרטה הגדודית פינתה את מקומה לזו החטיבתית. הילדים צמחו ולחלקם כבר יש ילדים משלהם.

רק לנופלים נשאר פניהם הצעירות לנצח.